

Prima instanță: Judecătoria Ceadâr-Lunga (jud. S. Pilipenco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, R. Petrov, I. Dănăilă)

DECIZIE

16 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către avocatul Nicolai Jecov, în interesele lui Bancov Serghei, împotriva deciziei din 17 mai 2016 a Curții de Apel Cahul, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bancov Serghei împotriva Primăriei și a Consiliului mun. Comrat cu privire la anularea actului și obligarea eliberării documentelor care confirmă dreptul de proprietate,

c o n s t a ț ă :

La data de 23 ianuarie 2015, Bancov Serghei a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și a Consiliului mun. Comrat solicitând anularea deciziei nr. 17/25 din 21 octombrie 2014 a Consiliului mun. Comrat, ca fiind ilegală și obligarea Consiliului mun. Comrat de a elibera documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra lotului de teren situat în mun. Comrat, str. Briulova, 1.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 25 decembrie 2007 Consiliul mun. Comrat a emis decizia nr. 16/13.4 conform căreia lui Bancov Serghei i s-a atribuit un lot de teren pentru construcția casei de locuit individuale amplasat în or. Comrat str. Briulova nr. 1, cu permisiunea de a construi o casă individuală.

Indică reclamantul că, conform art. 11 Cod funciar, autoritățile administrației publice locale atribuie cetățenilor terenuri fără plată, eliberând-le titluri de proprietate, de asemenea și în situația atribuirii familiilor nou-formate a sectoarelor de teren.

Menționează reclamantul că, conform art. 9 Cod funciar, de competența consiliilor municipale ține autentificarea drepturilor deținătorilor de terenuri. La 23 mai 2014 a depus cerere la Consiliul mun. Comrat privind eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului de teren, pentru înregistrarea dreptului de proprietate, în modul stabilit de lege. Prin decizia din nr. 17/25 din 21 octombrie 2014, Consiliul mun. Comrat i-a respins cererea privind eliberarea titlului de autentificare a deținătorului de teren. Decizia respectivă a fost recepționată de către reclamant la 16 ianuarie 2015.

Susține reclamantul că refuzul pârâtului în eliberarea documentelor confirmative a dreptului de proprietate asupra lotului de teren pentru construcția casei de locuit individuale a fost emis fără careva temeiuri, contrar prevederilor legale.

Prin încheierea din 03 noiembrie 2015 a judecătoriei Ceadâr-Lunga s-a atras în calitate de copîrît Primăria mun. Comrat.

Prin hotărârea din 26 ianuarie 2016 a judecătoriei Ceadâr-Lunga s-a respins cererea de chemare în judecată a lui Bancov Serghei, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin încheierea din 20 aprilie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea înaintată de președintele Curții de Apel Comrat cu privire la strămutarea prezentei pricini la Curtea de Apel Cahul și s-a remis cauza respectivă pentru judecarea apelului la Curtea de Apel Cahul.

Prin decizia din 17 mai 2016 a Curții de Apel Cahul s-a respins apelul depus de Serghei Bancov și de avocatul acestuia Nicolai Jecov și s-a menținut hotărârea din 26 februarie 2016 a judecătoriei Ceadâr-Lunga.

La data de 02 august 2016, conform plicului poștal anexat (vol. II, f.d. 4), avocatul Nicolai Jecov, în interesele lui Bancov Serghei, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2016 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că, decizia contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece la examinarea pricinii, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Menționează recurentul că, instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au respins acțiunea pe motiv de tardivitate, deoarece actul administrativ contestat a fost recepționat la data de 16 ianuarie 2015 și respectiv acțiunea a depus-o în instanța de judecată la data de 23 ianuarie 2015, ori conform art. 17 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri. Astfel, consideră recurentul că, instanțele de judecată neîntemeiat au respins acțiunea, deoarece a utilizat modalitatea de apărare prevăzută de lege și anume obligarea Consiliului mun. Comrat de a elibera documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra lotului de teren din litigiu.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 17 mai 2016. Conform materialelor pricinii, decizia instanței de apel a fost expediată recurentului la data de 05 iulie 2016 și a fost recepționată de către recurent și avocatul acestuia la data de 15 iulie 2016. Recursul declarat la data de 02 august 2016, conform plicului poștal anexat (vol. II, f.d. 4), se consideră a fi declarat în termen.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție consideră că concluzia instanței de judecată este prematură, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material fapt ce a dus la soluționarea eronată a pricinii.

La caz, instanța de recurs reține că în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din materialele pricinii rezultă că Bancov Serghei, înaintând acțiune în instanța de judecată împotriva Primăriei și a Consiliului mun. Comrat a solicitat anularea deciziei nr. 17/25 din 21 octombrie 2014 a Consiliului mun. Comrat, ca fiind ilegală și obligarea Consiliului mun. Comrat de a elibera documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra lotului de teren situat în mun. Comrat, str. Briulova, 1.(f.d.1, vol.1)

Această cerință se conține în cererea de chemare în judecată și a fost susținută de către reclamant pe tot parcursul procesului atât în instanța de fond, cât și de apel.

Fiind investită cu judecarea prezentei acțiuni, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acțiunii ca tardive, soluție menținută și de instanța de apel.

La caz, Colegiul reține că, instanțele ierarhic inferioare, făcând referire la prevederile art. 17 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, au reținut că Bancov Serghei a încălcat termenul legal prevăzut de lege pentru înaintarea prezentei acțiuni.

Colegiul analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios ajunge la concluzia că instanțele de judecată neîntemeiat au dispus respingerea acțiunii ca fiind tardivă.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în partea actului respectiv și repararea pagubei cauzate, iar conform alin. (2) al aceluiași articol, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ prevede că termenul de adresare în instanța de contencios administrativ curge de la:

a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri;

c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Din materialul probator anexat rezultă că la data de 25 decembrie 2007 Consiliul mun. Comrat a emis decizia nr. 16/13.4 prin care i-a atribuit lui Bancov Serghei un lot de teren amplasat în mun. Comrat, str. Briulova, 1, pentru construirea casei de locuit individuale. (vol. I, f.d. 3)

La data de 23 mai 2014 Bancov Serghei s-a adresat Consiliului și Primăriei mun. Comrat cu cerere solicitând eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului de teren atribuit prin decizia nr. 16/13.4 din 25 decembrie 2007 (vol. I, f.d. 5), însă prin decizia Consiliului mun. Comrat nr. 17/25 din 21 octombrie 2014, cererea a fost respinsă. (vol. I, f.d. 6)

La fel, s-a mai constatat că despre decizia respectivă Bancov Serghei a aflat la data de 16.01.2015, în cadrul procesului de judecată.

Nefiind de acord cu decizia din 17/25 din 21 octombrie 2014 a Consiliului mun. Comrat, Bancov Serghei a contestat-o în instanța de judecată în ordinea contenciosului administrativ la data de 23 ianuarie 2015.

Colegiul conchide că acțiunea înaintată în ordinea contenciosului administrativ de către Bancov Serghei la data de 23 ianuarie 2015, este în termen, deoarece rezultând norma de drept precitată *supra* termenul de adresare în instanța de contencios administrativ curge de la data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins, în speță – 16 ianuarie 2015.

Astfel, Colegiul relevă că fiind eronată concluzia instanței de apel precum că obiectul prezentului litigiu constituie nesoluționarea în termenul legal a cererii înaintate la data de 23 mai 2014 de către Bancov Serghei.

La caz, Colegiul reține că prezenta acțiune nu vizează nesoluționarea în termen legal a cererii privind recunoașterea dreptului pretins, ci anularea deciziei din 17/25 din 21 octombrie 2014 a Consiliului mun. Comrat prin care s-a respins eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului de teren din litigiu.

Instanța de apel a stabilit eronat obiectul litigiului și ca consecință a și pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

Colegiul menționează că Bancov Serghei, înaintând acțiune în instanța de judecată împotriva Primăriei și a Consiliului mun. Comrat a solicitat anularea deciziei nr. 17/25 din **21 octombrie 2014** a Consiliului mun. Comrat, ca fiind ilegală și obligarea Consiliului mun. Comrat de a elibera documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra lotului de teren situat în mun. Comrat, str. Briulova, 1.(f.d.1, vol.1)

Această cerință se conține în cererea de chemare în judecată și a fost susținută de către reclamant pe tot parcursul procesului atât în instanța de fond, cât și cea de apel.

Instanța de apel a indicat în decizia adoptată că acțiunea este tardivă, deoarece reclamantul urma să depună cerere de chemare în judecată pînă la data de **23 iunie 2014** (f.d.191, vol.I).

Astfel, Colegiul constată ca fiind greșită concluzia instanței de apel referitor la tardivitatea acțiunii, ori, este alogic să se insiste la necesitatea contestării în judecată a unui act care încă nu a fost emis.

Colegiul indică că din argumentele instanțelor de judecată rezultă că, reclamantul urma să se adreseze în instanța de judecată pînă la data de **23 iunie 2014**, în condiția cînd decizia care se contestă a fost adoptată la o dată posterioară – **21 octombrie 2014**.

Colegiul relevă că instanța de apel a indicat ca fiind obiectul litigiului – obligarea pîrîtului de a elibera actele ce confirmă dreptul de proprietate asupra terenului (f.d.191, vol.I), dar din acțiunea depusă de către reclamant și cererea de apel, și recurs rezultă că

una din cerințe este anularea actului administrativ – decizia nr.17/25 din **21 octombrie 2014** a Consiliului mun. Comrat.

În atare circumstanțe, Colegiul menționează că atât instanța de fond, cât și cea de apel, la judecarea prezentei pricini, au confundat obiectul acțiunii, fapt ce atestă că instanțele de judecată au examinat superficial cauza, în condițiile când în cererea de chemare în judecată s-a solicitat expres anularea actului administrativ emis de o autoritate publică locală și obligarea acesteia de a elibera documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra lotului de teren situat în mun. Comrat, str. Briulova, 1.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu era în drept să mențină în vigoare hotărârea instanței de fond, care a fost adoptată cu încălcarea normelor dreptului material.

De asemenea, Colegiul remarcă că însuși instanțele de judecată în actele de dispoziție adoptate indică la faptul că, reclamantul la data de 23 mai 2014 a depus cerere la Consiliul mun. Comrat privind eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului de teren, pentru înregistrarea dreptului de proprietate, în modul stabilit de lege.

Deoarece nu a primit un răspuns la cererea sa, reclamantul la data de 25 iunie 2014 a înaintat în instanța de judecată cerere împotriva Consiliului mun. Comrat privind **obligarea de a examina cererea de eliberare a actelor ce confirmă dreptul de proprietate.**

Tot instanța de apel indică că cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 23 ianuarie 2015.

Colegiul constată că instanțele de judecată au motivat tardivitatea acțiunii cu cerința - **obligarea de a examina cererea de eliberare a actelor ce confirmă dreptul de proprietate**, dar au respins acțiunea – privind anularea actului administrativ - deciziei nr.17/25 din **21 octombrie 2014** a Consiliului mun. Comrat.

Astfel, caracterul contradictoriu al actului de dispoziție al instanței de apel este evident și nu poate fi înlăturat decât prin rejudecarea cauzei.

Prin urmare, la rejudecarea pricinii instanța ierarhic inferioară urmează a lua în considerare aspectele menționate *supra* și a le supune aprecierii și verificării în raport cu probele și normele de drept material aplicabile speței și urmează a stabili cert care sunt pretențiile reclamantului, adică obiectul litigiului, când a fost depusă cererea de chemare în judecată și să se expună referitor la fiecare cerință înaintată.

De asemenea, un alt aspect ce urmează a fi verificat la rejudecarea pricinii ține și de pretențiile reclamantului invocate împotriva Primăriei mun. Comrat, în privința cărora instanța de apel nu s-a expus.

În același timp, instanța de recurs menționează că, instanța de apel la reexaminarea pricinii trebuie să trateze separat fiecare dintre problemele punctuale ridicate de fiecare parte prin prisma prevederilor legale în raport cu circumstanțele pricinii.

În atare circumstanțe, Colegiul menționează că, legislația procesuală civilă prevede suficient de clar principiile după care se derulează procesul civil, unele din ele fiind principiul contradictorialității și disponibilității, explicând și sensul acestora.

În conformitate cu art. 26 CPC, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege

modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

În conformitate cu art. 27 CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra fondului și nu a elucidat circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii întru aplicarea corectă a normei de drept ce guvernează rezolvarea prezentului litigiu și a normelor de drept procedural și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Cahul.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către avocatul Nicolai Jecov, în interesele lui Bancov Serghei.

Se casează decizia din 17 mai 2016 a Curții de Apel Cahul, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bancov Serghei împotriva Primăriei și a Consiliului mun. Comrat cu privire la anularea actului administrativ și obligarea eliberării documentelor care confirmă dreptul de proprietate, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală